

Samen Werken en Doen

**Klaar voor het klimaat van
morgen: woningcorporaties
en gemeente bundelen krachten**

Gemeente
Groningen

"We werken volgens
het principe doen en leren,
zodat we flexibel en
wendbaar blijven."
**Christelijke Woningstichting
Patrimonium**

"Klimaatadaptatie
stopt niet bij de erfgrens.
We hebben elkaar
echt nodig."
Wierden en Borgen

"We beginnen vaak
gewoon met een wens van
een bewoner, en kijken van
daaruit wat mogelijk is.
Als bewoners zien
dat ideeën ook echt worden
uitgevoerd, groeit het
vertrouwen vanzelf."
Nijestee

"Klimaatadaptatie begint
bij kleine stappen.
Elke regenton,
elke groene tuin telt."
De Huismeesters

"Gewoon collectief
kijken naar hoe we
huurders kunnen helpen
om iets te vergroenen."
Lefier

Bijschrift foto omslag:

*Het eerste grote gezamenlijke vergroeningsproject van
woningcorporaties en gemeente: Stichting Straatboer vergoent
75 voortuinen, zoals hier in Hoogkerk (Foto: Marleen Annema).*

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Vijf belangrijkste conclusies	5
Vijf gezamenlijke aanbevelingen	5
Lefier	6
Aanbevelingen Lefier	7
Wat gaat goed	7
Wat zijn kansen	7
Wat zijn ambities	7
Wierden en Borgen	8
Aanbevelingen Wierden en Borgen	9
Wat gaat goed	9
Waar liggen kansen	9
Wat zijn ambities	9
Nijestee	10
Aanbevelingen Nijestee	11
Wat gaat goed	11
Waar liggen kansen	11
Wat zijn ambities	11
Christelijke Woningstichting Patrimonium	12
Aanbevelingen Patrimonium	13
Wat gaat goed	13
Waar liggen kansen	13
Wat zijn de ambities	13
De Huismeesters	14
Aanbevelingen De Huismeesters	15
Wat gaat goed	15
Wat biedt kansen	15
Wat zijn ambities	15
Straatboer	16
Klimaatsubsidie	17
Woonborg	18
Wat gaat goed	18
Kans en toekomst	18

Inleiding

Samen werken en doen laat zien wat er ontstaat wanneer we elkaar werkelijk opzoeken. In dit inspiratieboekje kijken we terug op de samenwerking met woningcorporaties rond fijn en gezond wonen, nu en in de toekomst. Wonen dat niet alleen een dak biedt, maar ook ruimte voor groen, schaduw en kwaliteit van leven.

Ik zie deze samenwerking als een bloem in bloei. De woningcorporaties vormen de kleurrijke bloembladeren: ieder met een eigen kracht, kleur en aanpak. Juist doordat elke woningcorporatie deze samenwerking op haar eigen wijze invult, ontstaat er beweging, leren we van elkaar en wordt groei mogelijk. De huurders zijn het hart van de bloem – daar draait het uiteindelijk om. De gemeente Groningen wil de stengel zijn: ondersteunend, verbindend en voedend. Met kennis, sessies, subsidies en inspiratie maken we groei mogelijk en bundelen we onze krachten.

De energie die dit samen werken oplevert is aanstekelijk. Ik ben onder de indruk van wat er inmiddels allemaal gebeurt. Het laat zich lastig vangen in cijfers of geld, maar je ziet het overal terug: er is een andere mindset ontstaan. Dit boekje markeert dan ook geen eindpunt, maar een start voor nog meer samen doen – voor onze huurders en voor de inwoners van deze mooie gemeente.

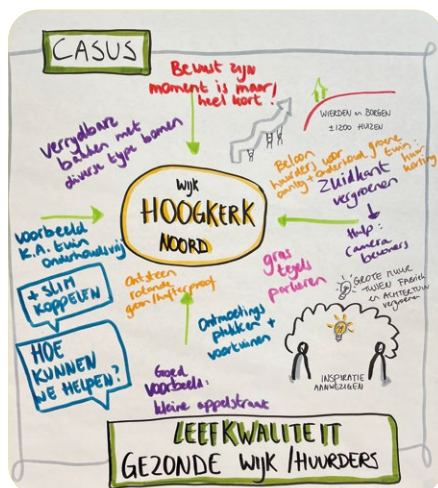
Helma Krekels

Procesmanager gemeente Groningen

Vijf belangrijkste conclusies

1. **Samen kom je verder**
Daar waar gemeente, corporaties en uitvoerders elkaar opzoeken, groeit vertrouwen en ontstaat zichtbaar resultaat. Samenwerking maakt het verschil.
2. **Klimaatadaptatie wordt vanzelfsprekend**
Wat begon als pilots, is nu onderdeel van het dagelijkse werk. Stap voor stap verandert dit de manier waarop we wijken toekomstbestendig maken.
3. **De aanpak werkt – maar vraagt om stevigheid**
De vooruitgang is te danken aan bevlogen mensen. Nu is het moment om deze energie te verankeren, zodat kennis en tempo blijven.
4. **Maatwerk maakt impact**
Elke wijk heeft zijn eigen uitdagingen. Door te kijken naar wat lokaal nodig is, ontstaan oplossingen die écht het leven van bewoners verbeteren.
5. **Meer inzicht brengt ons verder**
Met beter zicht op wat maatregelen opleveren, en betere afstemming tussen beleidsterreinen, kunnen we sneller en slimmer keuzes maken.

Resultaat van een inspiratiesessies met alle woningcorporaties.

Vijf gezamenlijke aanbevelingen

1. **Blijf samenwerken – het is onze grootste kracht**
Door schouder aan schouder te blijven werken, wordt elke stap effectiever én zichtbaarder in de wijk.
2. **Investeer in de mensen die verbinden**
Aanjagers houden de energie vast, brengen partijen bij elkaar en zorgen dat kennis blijft stromen.
3. **Maak klimaatadaptatie vanzelfsprekend onderdeel van het werk**
Door onderhoud, beheer en nieuwbouw slim te benutten, wordt toekomstbestendigheid een logische stap.
4. **Kies voor wijkgericht handelen**
Door samen oplossingen te kiezen die aansluiten op bewoners en lokale opgaven, wordt de impact groter.
5. **Blijf leren, delen en laten zien wat werkt**
Successen inspireren – en helpen andere wijken sneller mee te bewegen.

Al 28 jaar tovert deze trotse bewoonster haar stukje grond om tot een bloeiende buurttuin vol liefde en groen, Henk Veenstra Fotografie

De aandacht voor klimaatadaptatie binnen Lefier groeit. Waar het eerst een bijzaak was, is het nu een vanzelfsprekend onderdeel van het werk. Zo wordt er bijvoorbeeld meer groen aangelegd bij renovaties en zijn ook groene daken steeds meer vaste prik geworden. Daarnaast worden bewoners betrokken via acties zoals het uitdelen van regentonnen. Hiermee laat Lefier zien dat ook kleine stappen bijdragen aan een klimaatbestendige leefomgeving.

Lefier kijkt verder dan alleen technische oplossingen. In wijken wordt steeds vaker rekening gehouden met hitte, wateroverlast en gezondheid bij het maken van keuzes. Er is nog ruimte om klimaatadaptatie beter te borgen in beleid en dagelijkse werkzaamheden. Ook kan de samenwerking in de wijk worden versterkt en kunnen hulpmiddelen, zoals de digitale twin

(de 3D bovengrondse én ondergrondse weergave van de gemeente Groningen) effectiever worden ingezet.

Voor de komende jaren wil Lefier klimaatadaptatie standaard meenemen in nieuwbouw en renovatie, de aanpak meetbaar maken, en goede voorbeelden vaker delen.

Aanbevelingen Lefier

Wat gaat goed

- Er is meer aandacht en urgentie voor klimaatadaptatie.
- Lefier heeft al redelijk wat voorbeelden en ervaring met maatregelen.
- De samenwerking met de gemeente verloopt open en prettig.
- Laagdrempelige acties met bewoners zorgen voor verbinding

Wat zijn kansen

- Breed kijken naar hele gebieden in plaats van losse kavels.
- Klimaatadaptatie duidelijk vastleggen in werkprocessen.
- Klimaatadaptatieve maatregelen vaker standaard meenemen in projecten.
- Data en visualisaties beter gebruiken voor keuzes.

Wat zijn ambities

- Gemeente en corporaties werken standaard samen per wijk.
- Klimaatadaptatieve maatregelen worden standaard bij bouwen en renoveren toegepast.
- Extra aandacht voor wijken en bewoners die het meeste risico lopen.
- Resultaten zichtbaar en begrijpelijk maken, en goede voorbeelden vaker delen.

Wierden en Borgen

In Middelstum werkt Wierden en Borgen aan een innovatief nieuwbouwproject

Wierden en Borgen kijkt positief terug op de samenwerking met de gemeente rondom klimaatadaptatie. Deze samenwerking heeft korte lijnen, duidelijk contact en wederzijds vertrouwen.

De jaarlijkse klimaatadaptatiesubsidie van de gemeente is voor Wierden en Borgen een belangrijk steuntje in de rug. Een goed voorbeeld van succes is het project Straatboer (pagina 14), waarin gezamenlijke inzet zorgde voor lagere kosten en meer betrokkenheid.

Binnen Wierden en Borgen groeit de aandacht voor duurzaamheid en klimaatadaptatie sterk. Zo is biobased isoleren de standaard geworden en

medewerkers volgen trainingen om hun kennis te vergroten. Ook worden stresstesten en bewonerssignalen gebruikt om beter in te spelen op risico's zoals hitte en wateroverlast.

Tegelijk ziet Wierden en Borgen dat beleid soms duidelijker kan en dat de meetbaarheid van maatregelen beter moet. De corporatie wil de komende jaren ambitieuzer worden en klimaatadaptatie stevig in beleid verankeren.

Aanbevelingen Wierden en Borgen

Wat gaat goed

- De samenwerking met de gemeente verloopt soepel dankzij korte lijnen, duidelijke afspraken en wederzijds vertrouwen.
- De jaarlijkse klimaatsubsidie stimuleert projecten en versnelt uitvoering.
- Projecten zoals Straatboer tonen aan dat samenwerking kosten verlaagt en bewonersbetrokkenheid vergroot.
- Bewonerssignalen worden actief opgepakt en meegenomen in de aanpak.
- Succesverhalen, pilots en gezamenlijke initiatieven versterken het gedeelde eigenaarschap.

Waar liggen kansen

- Tuin- en buitenruimtebeleid wordt concreet gemaakt met kaders voor groen
- Bij onderhoud en nieuwbouw worden momenten benut om klimaatadaptieve maatregelen te treffen.
- Corporaties kunnen onderling intensiever samenwerken en meer kennis uitwisselen.
- Tools, subsidies en ondersteuningsinstrumenten kunnen beter worden ingezet.
- Afstemming tussen gemeentelijke afdelingen en beleidsregels (o.a. erfgoed, parkeren, duurzaamheid) kan beter om uitvoeringsknelpunten te verminderen.

Wat zijn ambities

- Wierden en Borgen wil klimaatadaptatie stevig verankeren in de nieuwe duurzaamheidsvisie.
- De corporatie streeft via het samenwerkingsverband GeWOON Groen naar intensievere samenwerking met lokale woningcorporaties op het gebied van duurzaamheid.
- Circulair en biobased bouwen krijgen een grotere rol in toekomstige projecten.
- Projecten moeten beter op elkaar aansluiten om één samenhangende aanpak te creëren.
- Integrale oplossingen – waar klimaat, erfgoed, mobiliteit en duurzaamheid samenkomen – krijgen meer prioriteit, ondersteund door betere data en monitoring.

Nijestee

*Participatieproject
Moestuinontmoetingsplek
in de Oosterparkwijk*

Nijestee werkt al jaren aan een groene en gezonde leefomgeving. Waar dit vroeger losse projecten waren, is vergroening nu een vast onderdeel van het dagelijkse werk.

In onderhoud, herinrichting en nieuwbouw kijkt Nijestee standaard naar meer groen, betere waterafvoer en manieren om bewoners te betrekken. In verschillende buurten zijn versteende plekken veranderd in groene parkeerplaatsen, tuinen en ontmoetingsplekken. Dit zorgt voor meer schaduw, meer biodiversiteit en een prettiger uitzicht voor bewoners.

Nijestee leert vooral door te doen: elk project levert nieuwe ervaringen op. Medewerkers delen die kennis binnen de organisatie en met partners zoals de gemeente Groningen. Collega's uit verschillende teams werken samen en staan achter deze aanpak. Nijestee vindt de samenwerking met de gemeente belangrijk, vooral op plekken waar corporatiegrond en openbare ruimte elkaar raken. Zo werkt Nijestee stap voor stap aan buurten waar mensen prettig en gezond kunnen wonen.

Aanbevelingen Nijestee

Wat gaat goed

- Groen en klimaatbestendige oplossingen maken standaard deel uit van het werkproces.
- Bewoners doen actief mee, waardoor er veel draagvlak en betrokkenheid ontstaat.
- Veel praktijkervaring met het groener maken van bestaande gebouwen.
- Er is breed intern draagvlak en de teams werken goed met elkaar samen.
- Medewerkers leren door te doen: ze delen kennis, proberen nieuwe dingen uit en blijven verbeteren.

Waar liggen kansen

- De samenwerking met de gemeente kan sterker, vooral op onderwerpen waar verantwoordelijkheden elkaar raken.
- De lessen die al geleerd zijn, nog beter toepassen in nieuwe projecten.
- Bewoners nog eerder betrekken bij zowel het ontwerp als het beheer.
- De praktijkkennis kan beter worden vastgelegd en gebruikt in een gebiedsgerichte aanpak.
- Aanjagers en tussenpersonen kunnen meer structurele ondersteuning krijgen.

Wat zijn ambities

- Groen, water en biodiversiteit standaard meenemen in alle projecten.
- Blijven investeren in gezonde, groene woonomgevingen, ook bij bestaande bouw.
- Bewoners stimuleren om mede-eigenaar te worden van hun leefomgeving.
- De samenwerking met gemeente en corporaties verder versterken om samen te leren en op te schalen.
- Vergroening koppelen aan sociale kwaliteit en de leefbaarheid in de wijk.

Christelijke Woningstichting Patrimonium

Zonnepanelen en gedeeltelijk groen dak aan de Boelemaheerd na isolatie en verduurzaming van het complex.

Christelijke Woningstichting Patrimonium vindt het belangrijk om maatregelen te treffen in buurten waar hitte, droogte en veel regen problemen vormen. Elk jaar pakt de corporatie verschillende klimaatklussen op. Denk aan regenpijpen afkoppelen, water opvangen, groene daken maken en tuinen ontstenen.

Dankzij de klimaatsubsidie van de gemeente kan Patrimonium deze projecten groter aanpakken en sneller uitvoeren. Ze kiezen zelf in welke buurten zij de problemen aanpakken. Vaak combineert Patrimonium onderhoud met verduurzaming en klimaatmaatregelen. Zo wordt de omgeving groener én het wooncomfort beter.

De samenwerking met de gemeente gaat goed, maar kan nog sterker. Betere afstemming helpt om projecten sneller te starten. De nadruk ligt bij Patrimonium momenteel vooral op meer bouwen. De komende jaren blijft Patrimonium daarom investeren in groene en toekomstbestendige huizen en buurten.

Aanbevelingen Patrimonium

Wat gaat goed

- Patrimonium voert jaarlijks meerdere klimaatprojecten uit, zoals waterberging, afkoppelen, groene daken en ontstenen.
- De woningstichting heeft een groen hart voor hun sociale huurders en zet zich daarvoor in.
- Projectlocaties worden gekozen op basis van aantoonbare behoefte en slim gekoppeld aan onderhoud en verduurzaming.
- Gemeentelijke subsidie en goede samenwerking vergroten de impact van projecten.

Waar liggen kansen

- Betere interne afstemming tussen gemeentelijke afdelingen kan vertraging voorkomen.
- Een gebiedsdashboard met opgaves op het gebied van water, hitte, droogte die corporaties helpt bij planning en prioritering.
- Een constructieve dakcheck voorkomt verrassingen bij groene-dakenprojecten.
- Bewoners bereiken blijft lastig in wijken met sociale uitdagingen of lage betrokkenheid.
- Goede afstemming tussen corporatie en gemeente helpt conflicterende belangen in de openbare ruimte beter op te lossen.

Wat zijn de ambities

- Gerichtere bewonerscommunicatie via flyers, video's, rondgangen en voorbeeldexcursies.
- Betere inzet van gemeentelijke hulpmiddelen zoals de toolkit, stresstesten, biodiversiteitskaarten en de Digital Twin.
- Een uitgebreidere bomen- en plantenlijst om biodiversiteit te versterken.
- Per wijk een selectieve en maatgerichte aanpak, zonder overal hetzelfde ambitieniveau na te streven.
- Bij renovatie, verbouw en nieuwbouw blijven kijken naar kansen om problemen breed aan te pakken.

De Huismeesters

De planten uit de tuin van de sloopwoningen staan in het plantenhotel en worden herplaatst bij de nieuwbouwwoningen in Vinkhuizen.

De Huismeesters en de gemeente Groningen hebben samen teruggekeken op de resultaten van de afgelopen jaren op het gebied van vergroening en klimaatadaptatie. De Huismeesters ervaren de samenwerking als positief. Door vaker samen op te trekken, kijken zij anders naar hun werk en zien zij meer kansen voor groen en biodiversiteit in de wijk.

Er zijn veel voorbeelden besproken. Grasvelden zijn omgevormd tot tuinen met meer soorten planten, er zijn groene daken en groene gevels gemaakt en versteende plekken zijn vergroend met plantenbakken. Het plantenhotel in Vinkhuizen is een mooi voorbeeld: planten uit sloop nieuwwijk-projecten kregen daar tijdelijk een plek en zijn later opnieuw gebruikt. Groen helpt vaak bij overlast. Onder balkons verdwenen afvalproblemen nadat er planten zijn geplaatst. Bewoners waarderen dit en voelen meer trots.

Er zijn ook knelpunten, zoals regels rond monumenten en gemeentegrond die corporaties wel onderhouden maar niet kunnen aanpassen. De Huismeesters pleit daarom voor blijvende samenwerking en overleg om maatwerk mogelijk te maken.

Aanbevelingen De Huismeesters

Wat gaat goed

- Er is veel vergroening gerealiseerd: van biodiversiteitstuinen tot groene daken en gevels.
- Het plantenhotel werkt inspirerend en zorgt voor hergebruik van planten én extra biodiversiteit.
- Vergroening vermindert overlast: plantenbakken zorgen voor minder afval en een nettere omgeving.
- Het team van De Huismeesters is betrokken, ziet meer kansen en merkt dat bewoners trots worden op hun buurt.
- De samenwerking tussen gemeente en corporaties is verbeterd en leidt tot betere oplossingen.

Wat biedt kansen

- Regels rondom monumentale panden beperken soms de mogelijkheden voor vergroening, zoals gevelgroen.
- Onduidelijkheid over eigenaarschap en handhaving op gemeenteground belemmert effectieve vergroening.
- Verschillende bewonersvoorkeuren maken het lastig om een uniforme aanpak te kiezen.
- Gemeentelijke plannen sluiten qua timing niet altijd aan op beheerplannen en begrotingscycli van corporaties.
- Kleinere vergroeningsinitiatieven kunnen gericht worden ingezet en beter worden afgestemd op de wijkbehoefte.

Wat zijn ambities

- Meer gebruikmaken van 'voor en na'-beelden en bewonersverhalen om impact zichtbaar te maken en draagvlak te vergroten.
- Meer maatwerk per tuin en per buurt, met combinaties van biodiversiteit, nette zones en hagen.
- Structureel overleg behouden met andere corporaties en gemeente om plannen beter te laten aansluiten op de dagelijkse praktijk.
- Een gezamenlijke aanpak voor urgente plekken, zoals hittestresslocaties, inclusief gedeelde financiering.
- Slim gebruik van hulpmiddelen zoals de Digital Twin en stresstesten om keuzes te onderbouwen én bewoners te betrekken.

Straatboer

Voor

Succesvolle acties:
Straatboer en
Klimaatsubsidie

Tijdens

Na
6 maanden

In de wijk Hoornse Meer vergroende Straatboer Anja's voortuin. Anja: "Wat een mooie kleuren in de tuin. En dank voor de tomatenplant. Mijn kleindochter plukt ze en vindt ze heerlijk."

De eerste gezamenlijke actie van woningcorporaties en de gemeente Groningen was het vergroenen van 75 voortuinen. Ook in 2026 zet Straatboer dit voort door tuinen om te toveren tot groene plekken waar regenwater beter weg kan, de buurt koeler blijft en meer ruimte ontstaat voor vogels en insecten.

Stichting Straatboer richt zich op het vergroenen van tuinen van sociale huurwoningen en werkt sociaal én circulair. Straatboer Steven is inmiddels een bekend gezicht in Groningen. Met zijn bakfiets en "TweedePlants" gaat hij de wijken in, verwijdert tegels, brengt aarde aan en plant sterke, kleurrijke beplanting.

Bewoners helpen mee en ervaren hoe leuk en eenvoudig vergroenen is. Soms dragen buurtbewoners zelf planten aan, waardoor het echt een gezamenlijke actie wordt. Gemeente en corporaties zijn erg blij met deze actie en hopen ook in 2026 weer op een bloeiend vervolg!

Klimaatsubsidie

Sinds 2022 heeft de gemeente een subsidie voor groen en wateropvang.
Hiervan is 100.000 euro gereserveerd voor woningcorporaties, die er actief gebruik van maken.

Maatregel Totaal	2023	2024	2025
a. Groen dak m ²	10250	6100	6933
b. Ontstenen m ²	5792	5385	6548
c. Afkoppelen m ²	12852	6981	20201
d. Waterberging m ³	902	272	221
e. Groene muur m ²	439	1574	760
f. Bomen aantal	155	268	140

Woonborg

Eervolle
vermelding

*Samen met bewoners en de gemeente stak Woonborg
de handen uit de mouwen voor een groene en kleurrijke wijk.*

Wat gaat goed

Woonborg laat zien dat vergroening goed werkt als afspraken duidelijk zijn en ook worden nageleefd. In de huurvoorwaarden staat dat minimaal 50% van de tuin groen moet zijn. Woonborg controleert hier ook op. Zo is groen niet vrijblijvend, maar een gezamenlijke afspraak.

Daarnaast helpt Woonborg huurders om bewuster met groen om te gaan. Ze organiseren tuindagen en acties zoals tegel eruit, plant erin. Ook verloten zij regentonnen en combineren zij subsidies met eigen acties. Op deze manier worden huurders actief betrokken en wordt vergroening in de wijk zichtbaar en haalbaar.

Kans en toekomst

De basis is sterk. Wat zou het mooi zijn als Woonborg in de toekomst ook actief meedoet aan een volgende collectieve actie met andere organisaties. Door samen te werken en acties te delen, kan de impact nog groter worden.

Woonborg is al goed bezig. Door meer samen te werken, liggen er kansen om samen nog meer te bereiken.

Colofon

Uitgave: gemeente Groningen in samenwerking met Groningse Woningcorporaties

Samenstelling, interviews en enquêtes: Helma Krekels

Redactie: Helma Krekels, Jothea Brouwer en Maurie Mutsaers

Beeldmateriaal: Straatboer, De Huismeesters, Christelijke woningstichting Patrimonium, Wierden en Borgen, Nijestee, Lefier en Woonborg.

Gemeente Groningen, maart 2026

